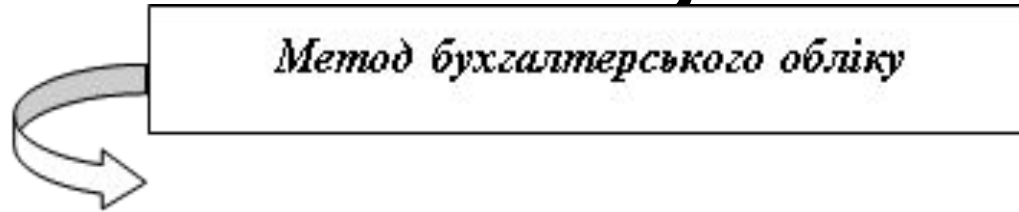

Тема 2. Основи бухгалтерського обліку.

Методичні прийоми бухгалтерського обліку

Сукупність методичних і технічних прийомів, за допомогою яких отримується і узагальнюється інформація про об'єкти бухгалтерського обліку

Елементи методу бухгалтерського обліку:

- баланс і звітність;
- рахунки та подвійний запис;
- оцінка і калькуляція;
- документація і інвентаризація.

Сутність бухгалтерського балансу

Баланс –

елемент методу
бухгалтерського обліку

Спосіб узагальнення
даних бухгалтерського
обліку

Баланс – одна з форм
проміжної і річної
фінансової звітності

Звіт про фінансовий
стан підприємства,
який відображає
на певну дату його
активи, зобов'язання і

капіта

л

Балансове рівняння:

Активи = Власний капітал + Зобов'язання

Активи		Пасиви	
Статті активів	Сума	Статті пасивів	Сума

Стаття – це показник, який характеризує відповідно окремі види активів, власного капіталу або зобов’язань.

Приклад 1: 2 засновники (фізичні особи) створили підприємство «Кондитер». Перший засновник вніс грошові кошти на поточний рахунок в банку в сумі 20 000 грн. Другий засновник вніс виробниче обладнання на суму 35 000 грн. Загальний розмір статутного капіталу 55 000 грн.

Активи		Пасиви	
Статті активів	Сума	Статті пасивів	Сума
Основні засоби	35 000	Зареєстрований капітал	55 000
Грошові кошти та їх еквіваленти	20 000		
Баланс	55 000	Баланс	55 000

Типи господарських операцій за їх впливом на баланс:

Приклад 2: 5 жовтня 2013 р. перераховано постачальнику «Продуктова база» кошти з поточного рахунку в банку (передплата) в рахунок поставки товарів в сумі 5 000 грн.

Активи			Пасиви		
Статті активів	Сума	Сума	Статті пасивів	Сума	Сума
Основні засоби	35 000	35 000	Зареєстрований капітал	55 000	55 000
Дебіторська заборгованість (аванс перераховано)	-	5 000			
Грошові кошти та їх еквіваленти	20 000	15 000			
Баланс	55 000	55 000	Баланс	55 000	55 000

Приклад 2: 5 жовтня 2013 р. перераховано постачальнику «Продуктова база» кошти з поточного рахунку в банку (передплата) в рахунок поставки товарів в сумі 5 000 грн.

Активи			Пасиви		
Статті активів	Сума	Сума	Статті пасивів	Сума	Сума
Основні засоби	35 000	35 000	Зареєстрований капітал	55 000	55 000
Дебіторська заборгованість (аванс перераховано)	-	5 000			
Грошові кошти та їх еквіваленти	20 000	15 000			
Баланс	55 000	55 000	Баланс	55 000	55 000

Приклад 3: 10 жовтня 2013 р. підприємство отримало від постачальника «Київмлин» борошно на суму 20 000 грн.

Активи			Пасиви		
Статті активів	Сума	Сума	Статті пасивів	Сума	Сума
Основні засоби	35 000	35 000	Зареєстрований капітал	55 000	55 000
Товари	-	20 000	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	-	20 000
Дебіторська заборгованість (аванс перераховано)	5 000	5 000			
Грошові кошти та їх еквіваленти	15 000	15 000			
Баланс	55 000	75 000	Баланс	55 000	75 000

Приклад 4: 17 жовтня 2013 р. підприємство погасило кредиторську заборгованість перед «Київмлин» за рахунок одержаного у банку короткострокового кредиту на суму 20 000 грн.

Активи			Пасиви		
Статті активів	Сума	Сума	Статті пасивів	Сума	Сума
Основні засоби	35 000	35 000	Зареєстрований капітал	55 000	55 000
Товари	20 000	20 000	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	20 000	-
Дебіторська заборгованість (аванс перераховано)	5 000	5 000			
Грошові кошти та їх еквіваленти	15 000	15 000	Короткостроковий кредит банку	-	20 000
Баланс	75 000	75 000	Баланс	75 000	75 000

Приклад 5: 25 жовтня 2013 р. підприємство погасило короткостроковий кредит банку на 10 000грн. за рахунок коштів на поточному рахунку.

Активи			Пасиви		
Статті активів	Сума	Сума	Статті пасивів	Сума	Сума
Основні засоби	35 000	35 000	Зареєстрований капітал	55 000	55 000
Товари	20 000	20 000	Короткостроковий кредит банку	20 000	10 000
Дебіторська заборгованість (аванс перераховано)	5 000	5 000			
Грошові кошти та їх еквіваленти	15 000	5 000			
Баланс	75 000	65 000	Баланс	75 000	65 000

Висновок: кожна господарська операція торкається, як мінімум, двох статей балансу при обов'язковій умові збереження рівняння між активом і пасивом балансу.

Рахунки являють собою інформаційну модель об'єктів обліку

За допомогою бухгалтерських рахунків здійснюється суцільне, безперервне спостереження за наявністю та рухом об'єктів обліку з метою управління їх станом.

Рахунки відкриваються для кожного об'єкта обліку

На рахунках 1, 2 і 3 класів обліковують ресурси підприємства.

На рахунках 4, 5 і 6 класів – власний капітал та зобов'язання.

На рахунках 7 класу – доходи підприємства, а

на рахунках 8 і 9 класів – витрати підприємства.

Дебет	№ назва рахунку	Кредит

Обороти – це підсумки сум операцій, відображених по дебету чи по кредиту рахунку за період.

Сальдо – залишок ресурсу, власного капіталу чи зобов'язання на певну дату.

По відношенню до балансу рахунки поділяють на активні і пасивні.

Активні рахунки призначені для обліку наявності та руху активів (ресурсів підприємства).

Пасивні рахунки призначені для обліку об'єктів власного капіталу та зобов'язань (джерел формування ресурсів).

Всі записи на рахунках проводяться у хронологічній послідовності.

Вимоги до відображення господарських операцій на рахунках.

Активні рахунки

Дебет	№ назва активного рахунку	Кредит
Сальдо початкове ($C_{\text{п}}$)		
Операції, що призвели до збільшення ресурсів		Операції, що призвели до зменшення ресурсів
Дебетовий оборот ($O_{\text{д}}$)		Кредитовий оборот ($O_{\text{к}}$)
Сальдо кінцеве ($C_{\text{к}}$)		

$$C_{\text{к}} = C_{\text{п}} + O_{\text{д}} - O_{\text{к}}$$

Приклад 6: операції підприємства «Кондитер» з коштами на поточному рахунку за жовтень.

Дебет	31 «Рахунки в банку»	Кредит
$C_{\text{п}}$	20 000	
		5 000
		10 000
$O_{\text{д}}$	-	$O_{\text{к}}$ 15 000
$C_{\text{к}}$	5 000	

$$C_{\text{к}} = C_{\text{п}} + O_{\text{д}} - O_{\text{к}}$$

Пасивні рахунки

Дебет	№ назва пасивного рахунку	Кредит
		Сальдо початкове ($C_{\text{П}}$)
Операції, що призвели до зменшення ресурсів		Операції, що призвели до збільшення ресурсів
Дебетовий оборот ($O_{\text{Д}}$)		Кредитовий оборот ($O_{\text{К}}$)
		Сальдо кінцеве ($C_{\text{К}}$)

$$C_{\text{К}} = C_{\text{П}} + O_{\text{К}} - O_{\text{Д}}$$

Приклад 7: операції підприємства «Кондитер» за короткостроковим кредитом банку за жовтень.

Дебет	60 «Короткострокові позики»	Кредит
		$C_{\text{п}}$ -
10 000		20 000
$O_{\text{д}}$	10 000	$O_{\text{к}}$ 20 000
		$C_{\text{к}}$ 10 000

$$C_{\text{к}} = C_{\text{п}} + O_{\text{к}} - O_{\text{д}}$$

Внаслідок господарської операції відбуваються подвійні взаємопов'язані рівнозначні зміни ресурсів та/або їх джерел.

Це зумовлює необхідність кожну господарську операцію відобразити на рахунках способом подвійного запису.

Правила складання бухгалтерських проводок

✓ Визначити об'єкти, в яких сталися зміни під впливом господарської операції і характер цих змін

✓ Користуючись Планом рахунків, підібрати відповідні кореспондуючі рахунки і визначити, до яких рахунків вони відносяться (активні, пасивні)

✓ На підставі правил запису на рахунок провести операцію на кореспондуючих рахунках методом подвійного запису

Приклад 8: проведення по операціях фірми «Кондитер» за жовтень 2013 р.

Операція за 05.10.2013 р. (перераховано постачальнику «Продуктова база» кошти з поточного рахунку в банку (передплата) в рахунок поставки продуктів харчування в сумі 5 000 грн.)

Дебет 371 «Розрахунки по авансах виданих»

5 000

Кредит 31 «Рахунки в банках»

Операція за 10.10.2013 р. (підприємство отримало від постачальника «Київмлин» борошно на суму 20 000 грн.)

Дебет 28 «Товари»

Кредит 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»

20 000

Операція за 17.10.2013 р. (підприємство погасило кредиторську заборгованість перед «Київмлин» за рахунок одержаного у банку короткострокового кредиту на суму 20 000 грн.)

Дебет	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	20 000
Кредит	60 «Короткострокові позики»	

Операція за 25.10.2013 р. (підприємство погасило короткостроковий кредит банку на 10 000 грн. за рахунок коштів на поточному рахунку)

Дебет 60 «Короткострокові позики»

10 000

Кредит 31«Рахунки в банку»

За ступенем узагальнення активів, власного капіталу, зобов'язань, доходів та витрат рахунки поділяють на *синтетичні* та *аналітичні*.

Рахунок 28 «Товари» - синтетичний.

Аналітичні рахунки до рахунку 28 «Товари»:

1. Борошно вищого ґатунку 8 000 кг по 2,00грн. на суму 16 000 грн.
2. Борошно першого ґатунку 2 500 кг по 1,60 грн. на суму 4 000 грн.

В кінці місяця по кожному рахунку визначаються обороти і кінцеве сальдо.

Приклад 12: фірма «Кондитер» за жовтень 2013 р.

Дебет		Кредит	
10 «Основні засоби»			
Т			Т
C_p			
35 000			
O_d	—	O_k	—
C_k	35 000		

Дебет		Кредит	
40 «Зареєстрований капітал»			
Т			Т
		C_p	55 000
O_d	—	O_k	—
		C_k	55 000

Дебет	28 «Товари»	Кредит
C_p	—	
20 000		
O_d	20 000	O_k —
C_k	20 000	

Дебет	371 «Розрахунки за авансами виданими»	Кредит
C_p	—	
5 000		
O_d	5 000	O_k —
C_k 000	5	

Дебет	31 «Рахунки в банку»	Кредит
C_p 20 000		
	5 000	
	10 000	
O_d	—	O_k 15 000
C_k 000	5	

Дебет	60 «Короткострокові позики»	Кредит
		C_p —
10 000		20 000
O_d 000	10	O_k 20 000
		C_k 10 000

Дебет	63	Кредит
	«Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	
		C_p —
20 000		20 000
O_d 20 000	O_k	20 000
		C_k -

Для узагальнення всіх наявних ресурсів та джерел їх формування формують оборотно-сальдову відомість по синтетичних рахунках.

Приклад 13: оборотно-сальдова відомість по синтетичних рахунках фірми «Кондитер» за жовтень 2013р.

№ рах.	Назва рахунку	Сальдо на 01.10.13 р.		Обороти за жовтень 2013 р.		Сальдо на 31.10.13 р.	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10	Основні засоби	35 000	—	—	—	35 000	—
20	Виробничі запаси	—	—	20 000	—	20 000	—
31	Рахунки в банках	20 000	—	—	15 000	5 000	—
371	Розрахунки за авансами виданими	—	—	5 000	—	5 000	—
40	Статутний капітал	—	55 000	—	—	—	55 000
60	Короткострокові позики	—	—	10 000	20 000	—	10 000
63	Розрахунки з постачальниками	—	—	20 000	20 000	—	—
Разом		55 000	55 000	55 000	55 000	65 000	65 000

Баланс фірми «Кондитер» за жовтень 2013р.

Активи			Пасиви		
Статті активів	Сума	Сума	Статті пасивів	Сума	Сума
Основні засоби	35 000	35 000	Зареєстрований капітал	55 000	55 000
Товари		20 000	Короткостроковий кредит банку		10 000
Дебіторська заборгованість (аванс перераховано)		5 000			
Грошові кошти та їх еквіваленти	20 000	5 000			
Баланс	55 000	65 000	Баланс	50 000	65 000